

ning), som nu har indbragt Forslaget. Jeg troer, at de ærede Herrer have, ved at indbringe dette Lovforslag, imødefommet et almindeligt Ønske hos Fæstebefolkningen, og jeg troer ikke, at den ærede Rigsdagsmand for Præstø Amts 4de Valgkreds (S. Petersen) har Ret, naar han siger, at det er et blindt Ønske hos Fæstebefolkningen, naar de ønske sig deres Stæder overdragne til Selveiendom. Jeg kan ikke forstaae, hvorledes den ærede Rigsdagsmand kan troe, at Bøndestanden skulde være blind for sit eget Vel. Jeg kan forstikke den ærede Forsamling, at det er med velberaad Hu, at Fæsterne ønske sig deres Stæder overdragne til Selveiendom. I den Egn, som jeg er fra, er der mange Fæstere, som ingen Betænkelse have ved at blive Selveiere; de ønske det af Hjertensgrund. Jeg har den Ære at være Repræsentant for to Fæstegods og ogsaa for endeel Strøgods omkring i Valgkredsen, men jeg kan forstikke, at Fæsterne herpaa alle indværligt ønske Selveiendom; thi en stor Deel af dem blive behandlede mindre human. Jeg har hørt den ærede Indenrigsminister udtale sig med en overordentlig stor Tillid med Hensyn til frivillige Dverenskønst, og paa Grund af deres Fremgang har Ministeriet ikke villet indgaae paa dette Lovforslag, saaledes som det er forelagt. Jeg for min Deel maa tilstaae, at jeg ikke har en saadan Tillid til de frivillige Dverenskønst, at jeg troer, at Regjeringen af den Grund skulde modsætte sig Forslaget. Vel har der paa et mig bekjendt Gods ogsaa fundet frivillige Dverenskønst Sted med Hensyn til Gaardfæsterne, og jeg har gjort Alt, hvad der stod i min Magt, for at faae Fæsterne til at gaae ind paa at kjøbe deres Stæder af Godseieren. Han har ogsaa behandlet dem med Villighed, idet han nemlig har solgt hver Tønde Hartkorn for 5 à 600 Rbd., saaledes at jeg troer, at Kjøberne nogenlunde ville kunne præstere Afgifterne. Huusmandene derimod kunne paa dette Gods paa ingen Maade gaae ind paa den frivillige Dverenskønst, da Eieren forlanger imellem 2 à 3000 Rbd. for hver Tønde Hartkorn, og tillige med den udtryffelige Betingelse, at Engene ikke kunne faaes; naturligtvis beholde de nuværende Fæstere Engene saalænge, de

leve, men derfor er Eieren ikke at taffe, da de have dem i Fæste. Nu vil jeg spørge, om der er nogen Grund for disse Huusmand til at gaae ind paa frivillige Dverenskønst. For at give et Exempel, har Eieren imidlertid solgt en halv Gaard med $1\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn for circa 800 Rbd.; han forlangte det samme af en Huusmand for et Huus med $\frac{1}{2}$ Td. Hartkorn, hvorpaa der kun kan holdes to Køer. Jeg kan derfor paa ingen Maade finde, at den af Regjeringen anførte Grund til at nægte at gaae ind paa Fæstes afsløsningsloven ved nemlig at sige, at de frivillige Dverenskønst ere i Tiltagende, er rigtig; jeg synes, det er en forunderlig og simpul Grund for Regjeringen. Jeg vil gjerne spørge den ærede Indenrigsminister, om han ikke troer, at der i vor Grundlovs § 87 kunde findes en Grund, som kunde sættes imod den af ham anførte eller maafee endog over den, nemlig, at Almeenvellet kræver Afsløsningen. Der staaer i Grundlovens § 87, „at Ingen kan tilpligtes at afstaae sin Eiendom, uden hvor Almeenvellet kræver det“; altsaa er det forudsat i denne Paragraph, at der kunde gives de Tilfælde, hvor Almeenvellet kræver det. Jeg har saaledes i den Egn, hvor jeg er fra, store Exempler for mig, at Almeenvellet kræver det, og jeg skal tillade mig at fremsøre disse. For 12 à 14 Aar siden var det Gods, hvorpaa jeg er bosiddende, Fæstegods og hørte Staten til, men i den Tid sad Gaardfæsterne med 1 à 2 Køer; Mange havde kun een Kø og en anden paa halv Mælk, som enten en Ungkarl eller en Huusmand havde sat hos dem paa Græsning, og de sad Alle i de usleste Omstændigheder. Bygningerne vare alle i en meget daarlige Tilstand, og Staten maatte bygge en stor Deel op; den maatte endog næsten bede Bønderne om at modtage Fæstet, da Mange gif fra Gaardene; ja, der ligger endnu mange af disse Folk Communen til Byrde. Jeg vil nu spørge, om det ikke er til Skade for Almeenvellet i det Hele, at disse Penge ere gaaede ud af Statskassen til at bygge disse Gaarde op for, og at Staten maatte betale de Skatter, som Fæsterne skulle svare. Det er jo ganske vist, at, da Godset blev solgt til en privat Eier, blev de gamle